

Список використаних джерел

1. Things to Know About Intelligent Information System. URL: <https://www.hitechnectar.com/blogs/intelligent-information-system/>
2. Ткачук В. О., Чалахешашвілі Д. Г. Чат-боти для бізнесу: вигоди та ризику застосування. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/118.pdf>
3. Чупріна М. О., Орозонова А. А. Використання технологій чат-ботів в умовах цифрової трансформації бізнесу. 2021: II Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи». 2021. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230945>
4. Ефективність яких бізнес процесів може покращити чат-бот. URL: https://gerabot.com/article/efektivnist_yakih_biznes_procesiv_mozhe_pokrashiti_chatbot
5. Для яких видів бізнесу чатботи принесуть найбільше користі? Аналіз успішних прикладів (Частина 1). URL: <https://evergreens.com.ua/ua/articles/bots-for-business-cases-1.html>

БОРОТЬБА ЗА ЯКІСТЬ АУДИТУ. ПРОГНОЗ НА МАЙБУТНЄ

Лубенченко Ольга Едуардівна,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Якість аудиту є пріоритетним питанням для будь – якого суб’єкта аудиторської діяльності (далі – САД). У листопаді 2022 року було перекладено на українську мову і оприлюднено на сайті Міністерства фінансів України нові міжнародні стандарти управління якістю (надалі – МСУЯ), МСУЯ 1 «Управління якістю для фірм, що виконують аудити чи огляди фінансової звітності, або інші завдання з надання впевненості чи супутніх послуг», МСУЯ 2 «Перевірки якості завдання» [1,2]. Ці стандарти внесли зміни в організацію контролю якості аудиторських послуг, як на рівні фірми так і на рівні аудиторських завдань, зокрема виклали вимоги до тих осіб, що здійснюють внутрішній контроль якості завдань та займаються моніторинговою діяльністю.

Чи вдасться САД на етапі впровадження нових приписів уникнути помилок у самій системі управління якістю та у процедурному забезпечення якості окремих завдань? Для відповіді на це запитання слід звернутись до інформації щодо перевірок САД попередніх періодів, зокрема оцінити результати виконання Комітетом з контролю якості Аудиторської палати план – графіку перевірок з контролю якості [3]. На підставі статті 51 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 року № 2258-VIII, зі змінами і доповненнями, внесеними Законом України № 2597 –

IX від 20.09.2022 року Комітет з контролю якості аудиторських послуг (далі – Комітет) забезпечує проведення перевірок САД, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес [4]. За даними статистичних досліджень Комітету кількість проведених у 2022 році перевірок з контролю якості аудиторських послуг складає 27 одиниць, з них 3 САД є такими, що пройшли перевірку, 14 – пройшли перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями, 6 – не пройшли перевірку, 4 – узгоджують результати перевірки [3]. Аналіз помилок щодо системи контролю якості представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз порушень САД професійних вимог щодо якості аудиторських послуг за 2022 рік порівняно з 2021 роком

Компоненти системи контролю якості	2022 рік		2021 рік		Відхилення (2) -(4)
	кількість випадків порушень САД МСКЯ 1	Питома вага, %	кількість випадків порушень САД МСКЯ 1	Питома вага, %	
1	2	3	4	5	6
Дотримання загальних вимог	1	2	-	-	+1
За елементом «Відповідальність керівництва»	8	15	9	12,7	-1
За елементом «Етичні вимоги»	2	4	4	2,8	-2
За елементом «Прийняття завдання/клієнта»	5	9	9	12,7	-4
За елементом «Людські ресурси»	1	2	-	-	+1
За елементом «Виконання завдання»	20	38	27	38,0	-7
За елементом «Моніторинг політик і процедур контролю якості фірми»	16	30	24	33,8	-8
Разом	53	100	71	100	-

Джерело: удосконалено на підставі [3].

Новий МСУЯ 1 вводить нову систему управління якістю (надалі – СУЯ), що значною мірою відрізняється від системи контролю якості, та нові її компоненти, так як: процес оцінки ризиків якості САД, інформація і комунікації; в компоненті «Ресурси» до людських ресурсів додає технологічні та

інтелектуальні, змінює підхід щодо управління САД, вимагаючи від керівництва демонстрації прихильності до якості всіх аудиторських послуг; щодо моніторингу та виправлення помилок (файндингів). І якщо попередній 2022 рік продемонстрував зниження помилок в системі контролю якості практично за всіма компонентами (таблиця 1), то як свідчать опитування менеджменту де – яких САД, розробка компонентів нової СУЯ потребує значних зусиль та часу, а звідси є неунікною поява помилок. Так, оцінюючи ризики якості, САД має визначити саме ті ризики, що є притаманним виключно для нього. І ті ризики, що виникають у САД «великої четвірки», можуть «не працювати» у САД із трьома – чотирма аудиторами. На думку автора, для невеликих аудиторських фірм будуть актуальні наступні ризики якості:

а) ризик невірної обрання цілей та стратегії САД; ризик недосягнення визначених цілей і стратегії; ризик втрати ринку (клієнтів), що виникає разі прийняття неналежного завдання, або прийняття завдання з порушенням вимог законодавства [4];

б) організаційний ризик, що пов'язаний із надто складною структурою САД, якій передувало злиття аудиторських фірм, впровадження аудиторської діяльності в мережі, відсутність кваліфікованого персоналу;

в) фінансовий ризик (несплата за аудиторські послуги, обмеження бюджету, встановлення жорстких строків виконання завдання з боку клієнта);

г) правовий ризик (фінансові санкції з боку замовників, санкції контролюючих та регуляторних органів);

д) технологічний ризик – ризик застосування ІТ – технологій;

е) ризик персоналу – ризик того, що персонал не дотримується приписів міжнародних стандартів аудиту, внутрішньофірмових стандартів та методик, а відповідно, ризик помилки аудитора щодо формування думки про фінансову звітність.

За відсутності персоналу (методистів – розробників внутрішньофірмових стандартів) САД з незначною кількістю співробітників завжди будуть наражатись на небезпеку щодо відсутності методик аудиту, інших послуг, комунікацій, технологічних ресурсів. Таким чином, можна прогнозувати збільшення порушень САД професійних вимог щодо якості аудиторських послуг за 2023 рік. Зменшенню кількості помилок у створенні СУЯ та її застосуванні під час виконання аудиторських завдань вбачається у постійному удосконаленні професійних знань аудиторів, а також через просвітницьку роботу Аудиторської палати України, професійних організацій аудиторів та бухгалтерів, таких, як громадська організація Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України, Всеукраїнська професійна громадська організація «Спілка аудиторів України», громадська організація «Професійна організація аудиторів, бухгалтерів та викладачів ОКД».

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт з управління якістю (МСУЯ). 1. «Управління якістю для фірм, що виконують аудити чи огляди фінансової звітності, або інші завдання з надання впевненості чи супутніх послуг». URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-audit>
2. Міжнародний стандарт з управління якістю (МСУЯ). 2. «Перевірки якості завдання». URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-audit>
3. Результати виконання Комітетом з контролю якості Аудиторської палати план-графіку перевірок з контролю якості. URL: <https://www.apu.com.ua/2023/01/27/%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7-%d0%bf%d0%be%d1%80%d1%83%d1%88%d0%b5%d0%bd%d1%8c-%d1%81%d1%83%d0%b1%d1%94%d0%ba%d1%82%d0%b0%d0%bc%d0%b8-%d0%b0%d1%83%d0%b4%d0%b8%d1%82%d0%be%d1%80%d1%81-2/>
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України від 21.12.17 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ КРАЇНИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Несмашний Кирило Сергійович,

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
спеціальність «Економіка»;
науковий керівник:

Ставицький Олександр Вікторович,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики, ІТ та математичних методів в економіці;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Сучасна концепція людського капіталу базується на історичному тлі, закономірностях виникнення та розвитку, які пройшли довгий історичний шлях. Витоки такого поняття, як людський капітал, можна знайти ще в стародавні часи у грецьких мислителів, які думали про побудову вільного суспільства, де кожна людина є особистістю, унікальним явищем і представляє особливу цінність [1].

Незаперечним фактом є те, що якими б досконаліми не були виробничі ресурси, обсяги фінансування та рівень інновацій, низький рівень людського капіталу ніколи не дозволить досягти зростання економіки розвитку та соціальної ефективності.

В економічній теорії поняття людського капіталу зазвичай відноситься до знань, здібностей, навичок, якими володіє будь-яка людина і які вона може використовувати всюди. Саме поняття людського капіталу передбачає, що він